

UCHWAŁA NR .../.../2026
RADY MIEJSKIEJ W OLSZYNIE
z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026–2030

Na podstawie art. 10e, art. 10f ust. 4 oraz art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz w związku z art. 3 pkt 3 i art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198 ze zm.), Rada Miejska w Olszynie uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026–2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026–2030 określa cele strategiczne rozwoju Gminy Olszyna oraz kierunki działań służących ich osiągnięciu, a także oczekiwane rezultaty, wskaźniki realizacji, kierunki rozwoju przestrzennego oraz system realizacji Strategii.

§ 3.

Traci moc Uchwała Nr VI/25/2021 Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021–2025.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Olszyny.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026–2030 jest podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju Gminy Olszyna w perspektywie do 2030 roku. Wyznacza cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, wskazuje kierunki działań służących ich osiągnięciu, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki realizacji, a także określa system wdrażania i monitorowania Strategii.

Prace nad Strategią zostały rozpoczęte na podstawie Uchwały Nr 38/VI/2024 Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 18 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii, w tym trybu konsultacji. Harmonogram prac został następnie zmieniony Uchwałą Nr XII/54/2025 Rady Miejskiej w Olszynie z dnia 4 listopada 2025 r.

Strategia została przygotowana na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej Gminy, analizy danych statystycznych i dokumentów strategicznych oraz identyfikacji najważniejszych potencjałów i wyzwań rozwojowych. W pracach uwzględniono również uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego.

Istotnym elementem procesu opracowania Strategii był udział mieszkańców oraz przedstawicieli lokalnych środowisk i instytucji. W pierwszym etapie prac przeprowadzono badania jakościowe z udziałem ponad 30 osób reprezentujących różne grupy i środowiska związane z Gminą. Następnie zorganizowano Nadzwyczajną Radę Obywatelską, w której uczestniczyło 26 mieszkańców. Wnioski z procesu partycypacyjnego, wraz z analizą danych i materiałem eksperckim, zostały wykorzystane przy formułowaniu wizji rozwoju, celów strategicznych i kierunków działań.

Projekt Strategii został następnie poddany konsultacjom społecznym, które trwały od 11 maja do 21 czerwca 2026 r., przez okres 42 dni. Konsultacje prowadzono w kilku formach, umożliwiających udział mieszkańcom, lokalnym partnerom społecznym i gospodarczym, organizacjom pozarządowym, przedsiębiorcom, jednostkom samorządu terytorialnego oraz innym zainteresowanym osobom i podmiotom.

Uwagi można było zgłaszać elektronicznie, pisemnie oraz osobiście w Urzędzie Miejskim w Olszynie. Zorganizowano także dwa otwarte spotkania konsultacyjne. Spotkanie stacjonarne odbyło się 26 maja 2026 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Olszynie i wzięło w nim udział 9 osób. Drugie spotkanie przeprowadzono 11 czerwca 2026 r. w formule online; uczestniczyły w nim 3 osoby.

W toku konsultacji zgłoszono łącznie 63 uwagi i opinie. Spośród nich 23 zostały przekazane za pośrednictwem formularza internetowego, 20 zgłoszono podczas spotkań konsultacyjnych, a 20 w formie papierowej lub za pośrednictwem poczty elektronicznej. Po analizie zgłoszonych propozycji 44 uwagi zostały uwzględnione, 16 uwzględniono częściowo, 2 nie zostały uwzględnione, natomiast 1 opinia wykraczała poza przedmiot konsultacji. Szczegółowy sposób rozpatrzenia uwag został przedstawiony w raporcie z przebiegu konsultacji społecznych.

Projekt Strategii został również poddany wymaganym przepisami prawa procedurom opiniowania i uzgodnień, w tym w zakresie zgodności przyjętych kierunków rozwoju z dokumentami i uwarunkowaniami polityki rozwoju województwa. Uzyskano pozytywną opinię Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

W toku prac nad Strategią dokonano także analizy konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Po przeprowadzeniu wymaganej procedury oraz dokonaniu stosownych uzgodnień z właściwymi organami odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026–2030.

Przyjęta Strategia stanowi w istotnej części kontynuację dotychczasowej polityki rozwoju Gminy Olszyna prowadzonej na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021–2025, jednocześnie aktualizując cele i kierunki działań w odpowiedzi na obecne uwarunkowania społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe.

W związku z zakończeniem prac nad dokumentem, przeprowadzeniem konsultacji społecznych oraz wymaganych prawem procedur opiniowania i uzgodnień, przyjęcie Strategii Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026–2030 przez Radę Miejską w Olszynie jest zasadne.

Załącznik do uchwały nr ... Rady Gminy Olszyna z dnia 2026 r.

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2026-2030

wersja 1.4 z dnia 17.09.2026 r.

Urząd Gminy Olszyna
ul. Wolności 20
59-830 Olszyna
e-mail: poczta@olszyna.pl
tel. +75 721 23 68
<https://olszyna.pl/>

Opracowanie:
Fundacja Pole Dialogu
e-mail: kontakt@poledialogu.org.pl
tel. 737 332 271
<https://poledialogu.org.pl/>

Spis treści

Dlaczego napisaliśmy tę Strategię?	4
List otwierający od Burmistrza Olszyny	5
Jak pracowaliśmy nad Strategią?	7
Najważniejsze informacje o gminie	9
Wymiar przestrzenny	16
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	23
Analiza SWOT.....	31
Wizja rozwoju	33
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.	34
System realizacji strategii.....	42
Ramy finansowe i źródła finansowania	43
Spójność z dokumentami wyższego rzędu	45
Obszary strategicznej interwencji	50

Dlaczego napisaliśmy tę Strategię?

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku powstała w przekonaniu, że rozwój lokalny ma sens wtedy, gdy wyrasta z tożsamości miejsca oraz potrzeb ludzi, którzy tu żyją, pracują i spędzają czas.

Strategia jest podstawowym dokumentem rozwojowym Gminy Olszyna. Porządkuje kierunki działań samorządu do 2030 roku, wskazuje cele, które chcemy osiągnąć, oraz opisuje, w jaki sposób będziemy je realizować. Dokument opiera się na diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, a także na analizie wyzwań i potencjałów gminy.

Strategia została przygotowana we współpracy z różnymi grupami związanymi z gminą. W toku prac zbieraliśmy opinie i propozycje mieszkańców niezrzeszonych oraz interesariuszy lokalnych (np. przedstawicieli organizacji pozarządowych), tak aby cele strategiczne odzwierciedlały realne potrzeby lokalne. Wykorzystaliśmy także dostępne dane i regionalne dokumenty planistyczne, by zaproponowane kierunki były osadzone w faktach.

Strategia pełni trzy praktyczne funkcje. Po pierwsze, pomaga podejmować decyzje inwestycyjne i programowe w sposób spójny. Po drugie, ułatwia współpracę z partnerami - mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, instytucjami publicznymi - bo jasno pokazuje priorytety i oczekiwane rezultaty. Po trzecie, stanowi punkt odniesienia dla pozyskiwania środków zewnętrznych i planowania przedsięwzięć w kolejnych latach.

Składamy podziękowania wszystkim osobom, które włączyły się w przygotowanie Strategii Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku. Dziękujemy osobom uczestniczącym w wywiadach za poświęcony czas, dzielenie się doświadczeniami oraz wskazywanie lokalnych potrzeb. Wyrażamy wdzięczność uczestniczkom i uczestnikom Narady Obywatelskiej za rzetelną pracę, uważność i rekomendacje, które stały się ważnym odniesieniem w formułowaniu kierunków rozwoju. Dziękujemy Radnym Rady Miejskiej za merytoryczne uwagi, wsparcie procesu oraz współodpowiedzialność za wyznaczanie priorytetów gminy. Dziękujemy również wszystkim osobom, które zabrały głos w konsultacjach społecznych - to dzięki nim dokument lepiej odpowiada na oczekiwania mieszkańców i realia życia w Olszynie i sołectwach.

List otwierający od Burmistrza Olszyny

Drodzy Mieszkańcy i Drogie Mieszkanki Gminy Olszyna,

oddaję w Państwa ręce Strategię Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku - dokument, który porządkuje nasze ambicje i przekłada je na konkretne kierunki działań na najbliższe lata. Strategia ma być praktycznym kompasem dla samorządu: pomaga podejmować decyzje inwestycyjne i programowe w sposób spójny, przewidywalny i oparty na faktach. Ma też ułatwiać skuteczne sięganie po środki zewnętrzne i budowanie partnerstw - bo rozwój gminy dzieje się zawsze wspólnie: z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi.

Ten dokument powstał w oparciu o ocenę stanu gminy, ale przede wszystkim o rozmowy z ludźmi. W trakcie wywiadów badawczych, Narady Obywatelskiej i konsultacji społecznych usłyszeliśmy wyraźny, powtarzający się przekaz: Olszyna potrzebuje rozwoju, który jest jednocześnie odważny i zakorzeniony w lokalnych realiach. Wskazywali Państwo na konieczność lepszego wykorzystania potencjału turystycznego - tak, aby przynosił korzyści mieszkańcom i wspierał lokalną gospodarkę. Wybrzmiał też postulat powrotu do ambicji przemysłowych i tworzenia warunków do pracy na miejscu - poprzez wspieranie przedsiębiorczości, przygotowanie infrastruktury pod rozwój oraz współpracę z pracodawcami. Bardzo mocno pojawił się wątek inwestycji w młodych i tworzenia oferty dla nich, aby zostali w naszej gminie lub do niej wrócili.

Strategia odpowiada na te głosy. Pokazuje, co chcemy osiągnąć, jak zamierzamy to zrobić i jak będziemy mierzyć postępy. To ważne zobowiązanie - nie tylko plan działań, ale także sposób rozliczania się z efektów: wobec Rady Miejskiej i przede wszystkim wobec mieszkańców.

Warto podkreślić, że przedkładana Strategia Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku w istotnej części stanowi kontynuację dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021-2025, w ramach której wiele zaplanowanych działań zostało już zrealizowanych lub rozpoczętych. Wśród najważniejszych efektów poprzedniego okresu strategicznego możemy wskazać m.in.: uruchomienie nowej siedziby Urzędu Miejskiego z koncentracją najważniejszych usług publicznych w jednym miejscu, otwarcie nowego Ośrodka Gminnej Służby Zdrowia, modernizację Placu Kardynała Wyszyńskiego, rozbudowę i modernizację Gminnego Przedszkola Publicznego, budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego, poprawę bezpieczeństwa dzięki nowym przejściom dla pieszych.

Te osiągnięcia pokazują, że konsekwentna współpraca przynosi wymierne rezultaty - a nowa Strategia do 2030 roku ma ten kierunek wzmocnić i uporządkować w perspektywie kolejnych lat.

Zapraszam Państwa do wspólnej realizacji tej Strategii. Wierzę, że dzięki energii mieszkańców, odpowiedzialnym decyzjom samorządu i współdziałaniu partnerów lokalnych Olszyna jest i będzie miejscem, w którym dobrze się żyje, pracuje i planuje przyszłość.

Leszek Leśko
Burmistrz Olszyny

Jak pracowaliśmy nad Strategią?

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku powstała w podejściu, które łączyło analizę danych z realnym udziałem mieszkańców. Od początku zależało nam na tym, aby dokument nie był wyłącznie ekspercką diagnozą, lecz wynikiem rozmowy o tym, jaką Olszynę chcemy współtworzyć w kolejnych latach. Dlatego proces opracowania Strategii zaplanowaliśmy etapami:

Etap pierwszy: proces partycypacyjny

Pierwszy etap służył zrozumieniu oczekiwań mieszkańców oraz wyłonieniu kluczowych tematów, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w Strategii. W tym czasie przeprowadziliśmy badania jakościowe, które pozwoliły zebrać pogłębione opinie i spojrzeć na rozwój gminy z perspektywy codziennych doświadczeń. W wywiadach grupowych wzięło udział ponad 30 osób. Uzupełnieniem tego etapu była Narada Obywatelska, w której uczestniczyło 26 osób, pracujących nad rekomendacjami dotyczącymi priorytetów rozwojowych.

Etap drugi: dopracowywanie propozycji

Drugi etap koncentrował się na weryfikacji i doprecyzowaniu wstępnych założeń Strategii. Równolegle wykonaliśmy intensywną pracę analityczną: przeanalizowaliśmy ponad 114 zmiennych opisujących sytuację społeczno-gospodarczą i przestrzenną gminy oraz przeczytaliśmy prawie 614 stron materiałów źródłowych przekazanych przez Urząd.

Etap trzeci: konsultacje publiczne projektu Strategii

Trzeci etap obejmował konsultacje społeczne projektu Strategii, prowadzone od 11 maja do 21 czerwca 2026 roku. Mieszkańcy oraz inni zainteresowani mogli zgłaszać uwagi pisemnie i elektronicznie, a także podczas dwóch spotkań konsultacyjnych – stacjonarnego i online. Łącznie zebraliśmy 63 uwagi i opinie, z których 44 uwzględniliśmy w całości, a 16 częściowo.

Co usłyszeliśmy?

W trakcie działań partycypacyjnych - wywiadów, Narady Obywatelskiej oraz konsultacji otwartych - konsekwentnie powracały podobne spostrzeżenia, które układały się w kilka wspólnych wątków.

Kluczowe wątki, które wybrzmiały w pierwszej fazie i pomogły zbudować założenia dokumentu

- Lepsze wykorzystanie potencjału turystycznego gminy: rozwijanie oferty dla odwiedzających, lepsza promocja Olszyny oraz poprawa infrastruktury i przestrzeni, z których korzystają mieszkańcy i turyści. Chodzi o to, aby turystyka w większym stopniu przekładała się na rozwój lokalnych usług i przedsiębiorczości.
- Urząd bliżej mieszkańców: sprawna obsługa, prostsza i bardziej czytelna komunikacja oraz większa otwartość na rozmowę i współpracę. To jeden z warunków budowania zaufania między mieszkańcami a samorządem.
- Więcej miejsc pracy i warunków do rozwoju firm: przygotowanie gminy na nowe inwestycje, wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej.
- Więcej możliwości dla młodych ludzi: poprawa warunków życia młodych mieszkańców, tworzenie perspektyw zawodowych oraz takich warunków, które zachęcą ich do pozostania w gminie albo powrotu do niej po nauce czy pracy poza Olszyną.
- Lepsze połączenia transportowe: poprawa dostępności komunikacyjnej i codziennych dojazdów do pracy, szkół i usług. W rozmowach z mieszkańcami transport był wskazywany jako jedna z podstawowych kwestii wpływających na rozwój gminy.

Schemat Strategii Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku został uporządkowany od ogólnej wizji do konkretnych sposobów mierzenia postępów.

- **Wizja rozwoju** – pokazuje, w jakim kierunku chcemy rozwijać gminę i do czego dążymy.
- **Cele strategiczne** – określają najważniejsze zmiany, które chcemy osiągnąć w obszarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.
- **Kierunki działań** – doprecyzowują cele strategiczne i wskazują, na jakich działaniach będziemy się koncentrować.
- **Oczekiwane rezultaty** – pokazują, po czym poznamy, że Strategia jest skutecznie realizowana i jakie zmiany udało się osiągnąć.

Najważniejsze informacje o gminie

Gmina Olszyna położona jest w południowo-zachodniej Polsce, w województwie dolnośląskim, w powiecie lubańskim. Siedzibą władz gminy i ośrodkiem administracyjnym jest miasto Olszyna. Gmina ma charakter miejsko-wiejski - obejmuje zarówno obszar miasta Olszyna, jak i wsie sołeckie, do których należą: Biedrzychowice, Bożkowice, Grodnica, Kałużna, Kartowice, Krzewie Małe, Nowa Świdnica, Olszyna Dolna, Zapusta. Gmina Olszyna leży w pobliżu granicy z Czechami i Niemcami, co sprzyja współpracy transgranicznej i rozwojowi turystyki. Powierzchnia gminy wynosi ok. 47 km².

Sfera społeczna

Gmina Olszyna ma 6 257 mieszkańców (stan na 30.06.2024), z czego 50,4% stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 8,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,3 lat (według danych za 2023 r.) i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gęstość zaludnienia należy do średnich w regionie. Gmina charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym i migracją ludzi młodych do większych miast oraz za granicę. Zjawiska demograficzne wskazują również na wzrost liczby osób starszych, wieku poprodukcyjnym.

Rysunek 1. Ludność w 2024 roku według płci i wieku. Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS.

Mieszkańcy gminy Olszyna zawarli w 2024 roku 18 małżeństw, co odpowiada 2,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski.

W 2024 roku w gminie Olszyna odnotowano ujemny przyrost naturalny. Liczba zgonów była wyższa od liczby urodzeń o 38 osób, co oznacza przyrost naturalny na poziomie - 6,07 na 1000 mieszkańców. W tym samym roku urodziło się 30 dzieci, w równej liczbie dziewczynek i chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, pokazujący relację liczby urodzeń żywych do liczby zgonów, wyniósł 0,43. Oznacza to, że był wyraźnie niższy zarówno od średniej dla województwa dolnośląskiego, jak i od średniej krajowej.

W 2024 roku w gminie Olszyna odnotowano dodatnie saldo migracji. W ruchu wewnętrznym zarejestrowano 86 zameldowań i 76 wymeldowań, co dało saldo na poziomie 10 osób. Dodatkowo było również saldo migracji zagranicznych: z zagranicy zameldowały się 3 osoby, natomiast nie odnotowano żadnego wymeldowania za granicę.

Struktura wieku mieszkańców pokazuje, że największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, które odpowiadają za 58,5% ludności gminy. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 16,9% mieszkańców, a osoby w wieku poprodukcyjnym 24,6%. Oznacza to, że gmina, podobnie jak wiele innych samorządów w Polsce, mierzy się z procesem starzenia się społeczności lokalnej.

W gminie mieszka 1 340 osób w wieku potencjalnej nauki, czyli od 3 do 24 lat. W tej grupie było 645 kobiet i 695 mężczyzn. Dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku pokazują, że w powiecie lubańskim 16,3% mieszkańców posiadało wykształcenie wyższe, 3,1% policealne, 10,8% średnie ogólnokształcące, a 24,9% średnie zawodowe. Największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, których udział wynosił 26,6%. Wykształcenie gimnazjalne miało 3,1% mieszkańców, podstawowe ukończone 12,0%, a 3,1% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

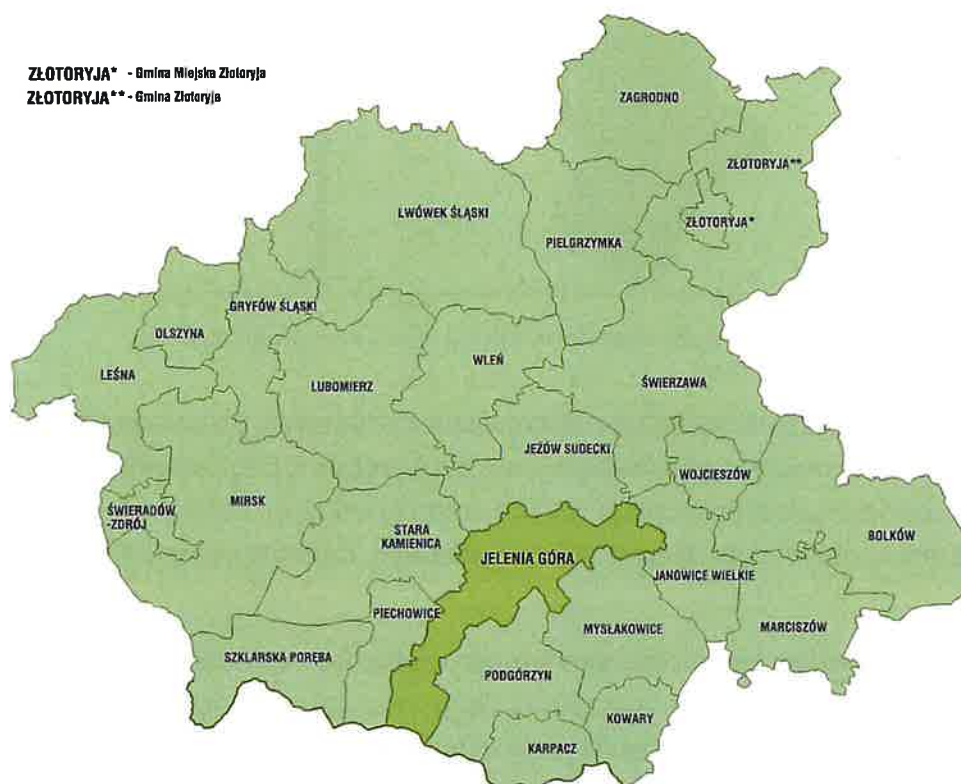
Sfera przestrzenna

Olszyna leży na pograniczu Pogórza Izerskiego i Doliny Kwisy. Obszar gminy obejmuje tereny rolnicze, zalesione oraz częściowo zurbanizowane. Przez gminę przepływa rzeka Kwisa (dopływy rzeki), stanowiąca ważny element krajobrazu i rekreacji. Gmina posiada potencjał do rozwoju turystyki (szlaki piesze, rowerowe, agroturystyka, bliskość gór). Gospodarka gminy ma charakter mieszany - dominuje drobne rzemiosło, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz rolnictwo. Na terenie gminy funkcjonuje przemysł lekki i usługowy, w tym warsztaty, zakłady stolarskie, budowlane. Rolnictwo ma znaczenie uzupełniające, nastawione głównie na produkcję roślinną i hodowlę na potrzeby lokalne. Gmina posiada dogodne położenie komunikacyjne (droga krajowa nr 30 - Jelenia Góra-Zgorzelec, bliskość autostrady A4), co sprzyja rozwojowi inwestycji.

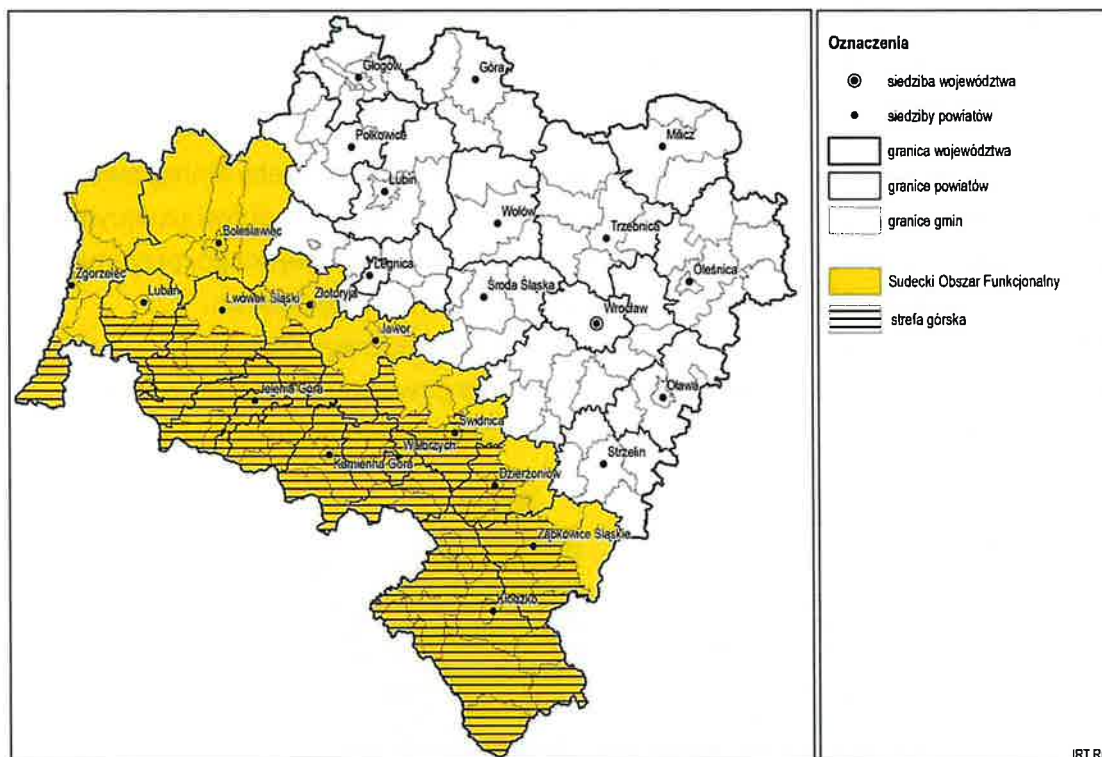
Gmina graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi województwa dolnośląskiego:

- od wschodu z Gminą Gryfów Śląski (powiat lwówecki),
- od południa z Gminą Leśna (powiat lubański),
- od północy z Gminą Lubań (wiejska) (powiat lubański).

Gmina należy do Aglomeracji Jeleniogórskiej, wydzielonej na potrzeby Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w województwie dolnośląskim. Zgodnie z obowiązującym Planem zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, przyjętym w 2020 roku, Gmina Olszyna znajduje się w granicach Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym jego strefy górskiej, oraz Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego. Położenie to wskazuje na znaczenie powiązań gminy zarówno z obszarem sudeckim, jak i z pograniczem polsko-czesko-niemieckim.

Rysunek 2. Zasięg terytorialny Aglomeracji Jeleniogórskiej zgodnie z Porozumieniem ZIT AJ. Źródło: <https://zitaj.jeleniagora.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-zit-aj/>

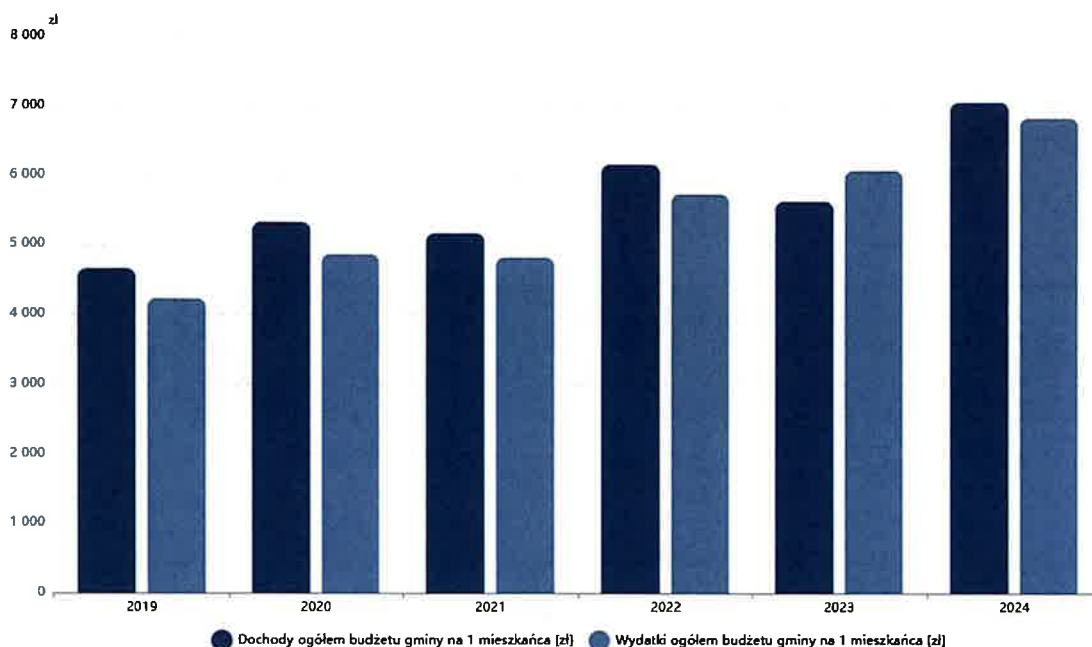
Rysunek 3. Zasięg Sudeckiego Obszaru Funkcjonalnego i strefy górskiej. Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego

W 2024 roku w gminie Olszyna oddano do użytkowania 13 mieszkań, co oznacza 2,08 nowych lokali na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten był wyraźnie niższy zarówno od średniej dla województwa dolnośląskiego, jak i od średniej krajowej. Zasoby mieszkaniowe gminy obejmowały łącznie 2 553 mieszkania, czyli 408 mieszkań na 1000 mieszkańców.

Pod względem wyposażenia techniczno-sanitarnego większość mieszkań w gminie posiadała dostęp do podstawowej infrastruktury. Do wodociągu podłączonych było 97,06% mieszkań, 91,54% wyposażonych było w ustęp spłukiwany, a 88,33% posiadało łazienkę. Z centralnego ogrzewania korzystało 75,32% mieszkań, natomiast z gazu sieciowego 36,47%.

Sfera gospodarcza

W 2024 roku wydatki budżetu gminy Olszyna wyniosły 42,7 mln zł, czyli 6,8 tys. zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W porównaniu z 2023 rokiem oznaczało to wzrost o 12,5%. Największą część wydatków przeznaczono na oświatę i wychowanie, która odpowiadała za 34,2% budżetu. Istotne środki skierowano również na administrację publiczną (9,1%) oraz gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (8,9%). Wydatki inwestycyjne wyniosły 7,8 mln zł, co stanowiło 18,3% wszystkich wydatków gminy.

Rysunek 4. Dochody i wydatki jednostki samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca. Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS.

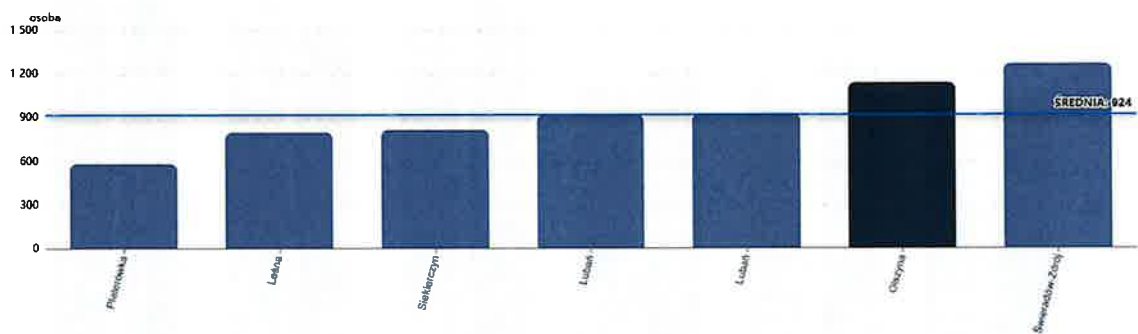
Dochody budżetu gminy Olszyna w 2024 roku osiągnęły poziom 44,1 mln zł, czyli 7,0 tys. zł na mieszkańca. Największy udział w dochodach miały wpływy klasyfikowane w dziale dotyczącym dochodów od osób prawnych, osób fizycznych i innych jednostek, które stanowiły 30,7% budżetu. Podobny udział miały różne rozliczenia, odpowiadające za 30,5% dochodów. Dochody z podatku PIT wyniosły 1,1 tys. zł na mieszkańca i stanowiły 15,2% dochodów budżetu, natomiast wpływy z CIT były znacznie niższe i wyniosły 19,2 zł na mieszkańca, czyli 0,3% dochodów.

W 2024 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Olszyna (na podstawie danych powiatowych) wyniosło 7 242,93 zł. Było to 83,9% przeciętnego wynagrodzenia brutto w Polsce. Dane dotyczące dojazdów do pracy pokazują, że gmina pełni nie tylko funkcję miejsca zamieszkania, ale także miejsca zatrudnienia dla osób spoza jej obszaru. Do pracy w innych gminach wyjeżdżało 464 aktywnych zawodowo mieszkańców Olszyny, natomiast 566 osób przyjeżdżało do pracy do gminy z zewnątrz.

Struktura zatrudnienia mieszkańców wskazuje na duże znaczenie przemysłu i budownictwa. W tych sektorach pracowało 35,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy. W sektorze rolniczym, obejmującym rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, pracowało 9,3% osób aktywnych zawodowo. Z kolei 18,2% pracowało w usługach związanych m.in. z handlem, naprawą pojazdów, transportem, zakwaterowaniem i gastronomią.

W 2024 roku w rejestrze REGON na terenie gminy Olszyna figurowały 964 podmioty gospodarki narodowej. Największą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące

działalność gospodarczą, których było 715. W ciągu roku zarejestrowano 76 nowych podmiotów, a 36 zostało wykreślonych z rejestru. Pod względem wielkości dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. W 2024 roku było ich 945, co pokazuje, że lokalna gospodarka opiera się przede wszystkim na małych firmach.

Rysunek 5. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. Ludności. Porównanie z innymi gminami, 2024. Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, GUS.

Megatrendy wpływające na gminę

Rozwój Gminy Olszyna będzie odbywał się pod wpływem szerszych zmian społecznych, gospodarczych, technologicznych i środowiskowych. Poniższa tabela wskazuje najważniejsze megatrendy, które mogą oddziaływać na gminę w najbliższych latach i które warto uwzględniać przy planowaniu jej rozwoju.

Megatrend	Opis znaczenia dla rozwoju gminy
Przyspieszenie technologiczne	Dynamiczny rozwój technologii cyfrowych i automatyzacji wpływa na sposób świadczenia usług publicznych, funkcjonowanie lokalnych firm, edukację oraz codzienne życie mieszkańców. Dla gminy oznacza to potrzebę stopniowego wdrażania nowoczesnych narzędzi, rozwijania kompetencji cyfrowych oraz dbania o dostępność usług dla różnych grup użytkowników.
Postępująca urbanizacja	Utrzymujący się proces koncentracji ludności i usług w większych ośrodkach miejskich wpływa na mniejsze gminy poprzez odpływ części mieszkańców oraz rosnącą konkurencję o mieszkańców i inwestorów.
Rosnące zapotrzebowanie na energię	Wzrost wykorzystania energii przez gospodarstwa domowe, usługi i przedsiębiorstwa powoduje konieczność bardziej efektywnego planowania lokalnej infrastruktury energetycznej. Trend ten wzmacnia znaczenie oszczędności energii, odnawialnych źródeł energii oraz działań zwiększających bezpieczeństwo energetyczne.
Zanieczyszczenie środowiska i zmiany klimatu	Nasilające się skutki zmian klimatycznych, w tym ekstremalne zjawiska pogodowe, presja na zasoby naturalne oraz pogarszanie jakości środowiska, wpływają bezpośrednio na warunki życia mieszkańców i możliwości rozwojowe gmin. Oznacza to potrzebę lepszej ochrony zasobów przyrodniczych,

	adaptacji do zmian klimatu oraz wspierania działań proekologicznych.
Starzenie się społeczeństwa	Rosnący udział osób starszych w strukturze ludności wpływa na zwiększenie zapotrzebowania na usługi zdrowotne i opiekuńcze. Wymaga to dostosowywania polityk lokalnych, infrastruktury i oferty usług do potrzeb starzejącej się populacji, przy równoczesnym wzmacnianiu integracji międzypokoleniowej.
Rosnąca polaryzacja społeczna	Pogłębiające się różnice ekonomiczne i światopoglądowe mogą osłabiać spójność wspólnot lokalnych oraz utrudniać współpracę wokół spraw publicznych. Dla gminy oznacza to potrzebę wzmacniania dialogu, zaufania społecznego, integracji mieszkańców i działań ograniczających wykluczenie.

Wymiar przestrzenny

Struktura użytkowania terenu Gminy Olszyna jest typowa dla gmin miejsko-wiejskich o istotnym udziale terenów rolnych i leśnych. Według danych CORINE Land Cover 2018 grunty rolne, łąki, pastwiska oraz złożone systemy upraw i działek zajmowały łącznie ponad połowę powierzchni gminy. Znaczący udział miały także lasy, przede wszystkim lasy mieszane i iglaste. Tereny zabudowane koncentrują się głównie w mieście Olszyna, w północnej części gminy, oraz na zachód i południe od miasta. Zabudowa rozwija się przede wszystkim wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza drogi krajowej nr 30.

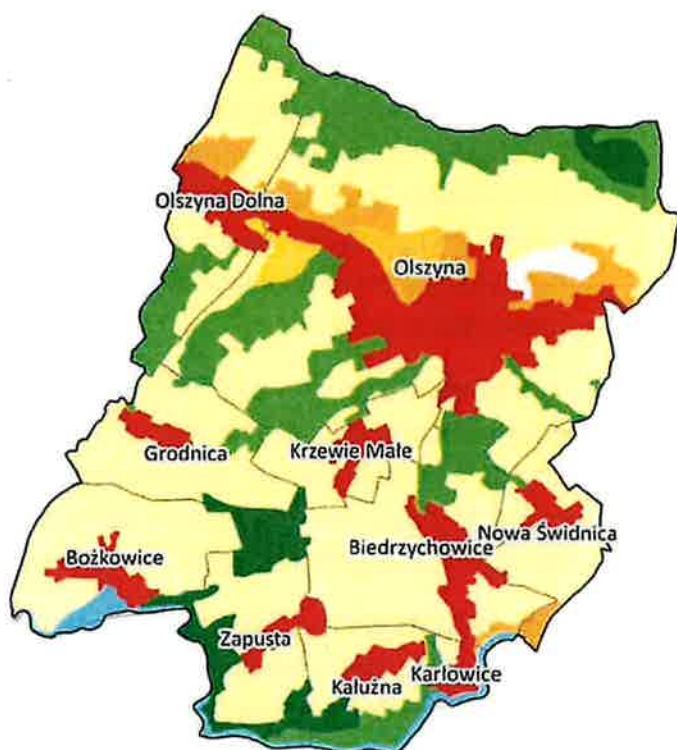
Obecnie najbardziej aktualną oficjalnie dostępną warstwą klasycznego CORINE Land Cover pozostaje CLC 2018. Trwa przygotowanie warstwy CORINE Land Cover 2024, która po publikacji będzie mogła zostać wykorzystana do aktualizacji analiz użytkowania terenu. Copernicus Land Monitoring Service wskazuje, że CLC jest aktualizowany co sześć lat, a ostatnią opublikowaną aktualizacją pozostaje rok 2018.

Forma użytkowania terenu	Powierzchnia w ha	Udział w powierzchni gminy
Zabudowa miejska luźna	722,2	15,3%
Tereny sportowe i wypoczynkowe	36,7	0,8%
Grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających	2 538,6	53,9%
Łąki i pastwiska	39,7	0,8%
Złożone systemy upraw i działek	39,7	0,8%
Tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej	220,0	4,7%
Lasy iglaste	228,0	4,8%
Lasy mieszane	804,1	17,1%
Zbiorniki wodne	83,6	1,8%

Kategorie użytkowania terenu

- zabudowa miejska luźna
- tereny sportowe i wypoczynkowe
- grunty orne poza zasięgiem urządzeń nawadniających
- łąki i pastwiska
- złożone systemy upraw i działek
- tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- lasy iglaste
- tereny zajęte głównie przez rolnictwo z dużym udziałem roślinności naturalnej
- zbiorniki wodne

0 1 2 km

Rysunek 6. Użytkowanie terenu wg Corine Land Cover 2018. Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021 - 2025

Struktura sieci osadniczej

Strukturę osadniczą Gminy Olszyna tworzy miasto Olszyna oraz sieć miejscowości wiejskich skupionych w sołectwach: Biedrzychowice, Bożkowice, Grodnica, Kalużna, Karlówice, Krzewie Małe, Nowa Świdnica, Olszyna Dolna i Zapusta. Gmina ma charakter miejsko-wiejski, a jej głównym ośrodkiem administracyjnym i usługowym jest miasto Olszyna, w którym koncentrują się najważniejsze funkcje publiczne, w tym Urząd Miejski.

Według danych GUS na koniec 2024 roku gminę zamieszkiwało 6 257 osób. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 8,4%, co pokazuje, że głównym wyzwaniem demograficznym nie jest szybki wzrost liczby ludności, lecz utrzymanie mieszkańców, ograniczanie odpływu osób młodych oraz dostosowanie usług publicznych do starzenia się społeczności lokalnej.

W strukturze osadniczej gminy można wyróżnić następujące typy jednostek:

- **centrum lokalne - miasto Olszyna:** główny ośrodek administracyjny, usługowy i komunikacyjny gminy. To tu skupiają się najważniejsze instytucje publiczne, część usług społecznych oraz podstawowe funkcje gospodarcze. Miasto pełni rolę naturalnego centrum dla mieszkańców sołectw i powinno być wzmacniane

jako miejsce załatwiania codziennych spraw, korzystania z usług, spotkań i aktywności społecznej.

• **większe ośrodki uzupełniające - Biedrzychowice, Olszyna Dolna, Bożkowice i Grodnica:** miejscowości istotne dla struktury gminy ze względu na funkcje mieszkaniowe, społeczne, lokalną aktywność oraz powiązania z miastem Olszyna. Ich rozwój powinien opierać się na poprawie dostępności usług, utrzymaniu dobrej jakości przestrzeni publicznych, wzmacnianiu funkcji świetlic, terenów rekreacyjnych.

• **mniejsze ośrodki wiejskie - Kałużna, Karłowice, Krzewie Małe, Nowa Świdnica i Zapusta:** miejscowości o bardziej kameralnym charakterze, ważne dla zachowania zróżnicowanej, wiejskiej struktury gminy. W ich przypadku szczególne znaczenie ma poprawa dostępności komunikacyjnej, utrzymanie infrastruktury technicznej, ochrona krajobrazu.

Miejscowości wiejskie Gminy Olszyna pełnią obecnie zróżnicowane funkcje. Obok funkcji rolniczej coraz większe znaczenie mają funkcje mieszkaniowe, turystyczne i rekreacyjne, szczególnie na terenach związanych z Jeziorem Leśniańskim i Jeziorem Złotnickim oraz obszarami atrakcyjnymi krajobrazowo. Kierunki ich rozwoju powinny uwzględniać to zróżnicowanie i nie ograniczać potencjału obszarów wiejskich wyłącznie do rolnictwa.

Gmina Olszyna nie należy do gmin poddanych silnej presji mieszkaniowej typowej dla obszarów podmiejskich dużych miast. W planowaniu rozwoju ważniejsze jest więc porządkowanie i uzupełnianie istniejącej struktury osadniczej niż otwieranie rozległych nowych terenów zabudowy. Rozwój mieszkaniowy powinien koncentrować się przede wszystkim w obrębie już istniejących układów osadniczych, z dostępem do dróg, infrastruktury technicznej i usług publicznych. Pozwoli to ograniczyć rozpraszanie zabudowy, obniżyć koszty obsługi infrastrukturalnej i zachować kameralny charakter gminy.

Istotnym elementem struktury przestrzennej gminy jest przebieg drogi krajowej nr 30, która wzmacnia powiązania Olszyny z Lubaniem, Jelenią Górą i Zgorzelcem. Położenie przy ważnym ciągu komunikacyjnym oraz bliskość granicy z Czechami i Niemcami tworzą potencjał dla rozwoju gospodarczego, obsługi ruchu turystycznego i współpracy ponadlokalnej.

System powiązań przyrodniczych

Gmina Olszyna położona jest na obszarze o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, wynikających z połączenia terenów rolnych, leśnych, dolin rzecznych oraz zbiorników wodnych. Ważnym elementem tego układu jest południowa część gminy związana z doliną Kwisy oraz Jeziorem Leśniańskim i Jeziorem Złotnickim.

W perspektywie 2030 roku celem gminy powinno być zachowanie ciągłości powiązań przyrodniczych, ochrona najcenniejszych obszarów oraz takie prowadzenie rozwoju przestrzennego, aby nie osłabiał lokalnych i ponadlokalnych korytarzy ekologicznych. Szczególne znaczenie ma ograniczanie rozpraszania zabudowy, ochrona terenów otwartych oraz ostrożne planowanie inwestycji, które mogą wpływać na krajobraz i migrację zwierząt.

Do kluczowych elementów systemu powiązań przyrodniczych Gminy Olszyna należy zaliczyć:

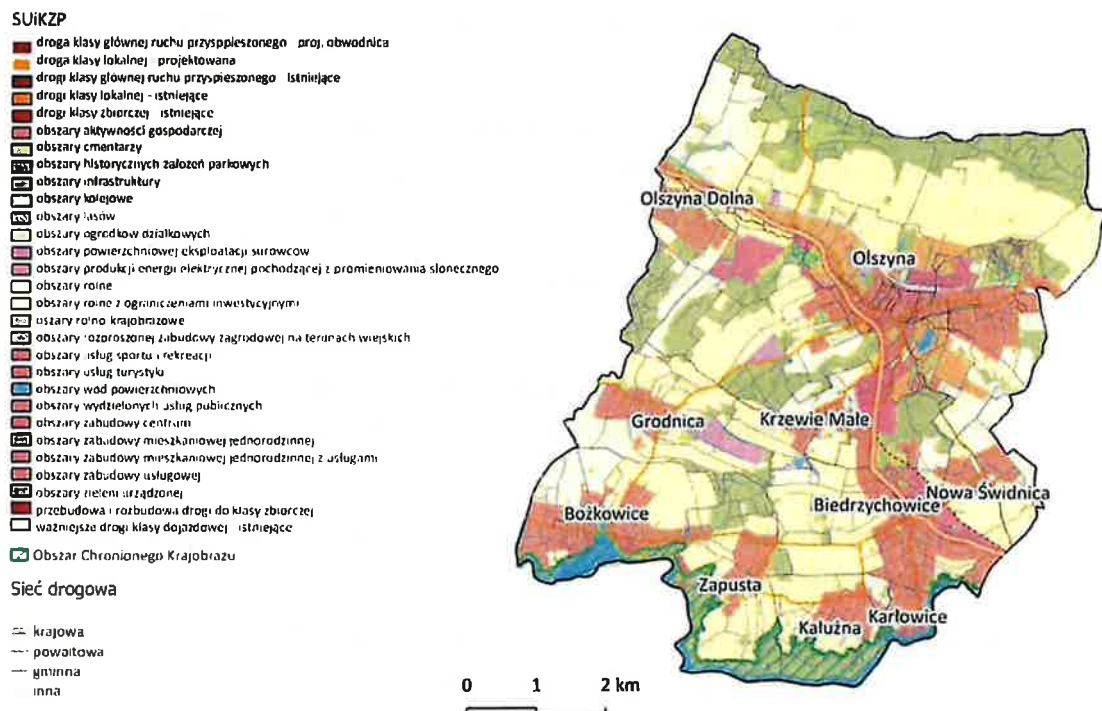
- **Leśniańsko-Złotnicki Obszar Chronionego Krajobrazu**, obejmujący cenne przyrodniczo i krajobrazowo tereny w południowej części gminy, związane z przełomem Kwisy oraz otoczeniem zbiornika Leśniańsko-Złotnickiego;
- **rezerwat przyrody „Mokradła nad Wilką”**, wskazany w planie ogólnym do zachowania i ochrony;
- **korytarz ekologiczny Sudety - Bory Dolnośląskie, zachodni - GKZ-5A**, przebiegający przez północną i zachodnią część gminy i mający znaczenie europejskie;
- **rieczny korytarz ekologiczny Kwisy** o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiący ważne powiązanie przyrodnicze i krajobrazowe południowej części gminy;
- **rzekę Kwisę wraz z Jeziorem Leśniańskim i Jeziorem Złotnickim**, które tworzą naturalną granicę z gminą Leśna oraz ważną przestrzeń przyrodniczą, krajobrazową i rekreacyjną;
- **rzeki Olszówkę i Wilkę** wraz z dolinami, terenami podmokłymi i lokalnymi powiązaniami ekologicznymi;
- **tereny leśne, zadrzewienia śródpolne, zakrzaczenia, zagajniki i otwarte tereny rolnicze**, które wspierają lokalną bioróżnorodność i łączą większe obszary przyrodnicze;
- **tereny zieleni urządzonej i rekreacyjnej** w mieście i sołectwach, które pełnią funkcję uzupełniającą wobec większego systemu przyrodniczego oraz poprawiają jakość życia mieszkańców.

Gmina Olszyna leży poza obszarami Natura 2000, jednak jej system przyrodniczy ma znaczenie ponadlokalne.

Sieć transportowa

W perspektywie 2030 roku kluczowe znaczenie dla Gminy Olszyna będzie miało wzmacnianie dostępności komunikacyjnej oraz lepsze powiązanie miasta Olszyna z sołectwami, sąsiednimi gminami i głównymi ośrodkami regionu. Układ transportowy

gminy opiera się przede wszystkim na drodze krajowej nr 30 relacji Zgorzelec - Lubań Śląski - Jelenia Góra, drogach powiatowych i gminnych oraz linii kolejowej nr 274 relacji Jelenia Góra - Lubań Śląski - Zgorzelec. Z gminy możliwy jest dojazd komunikacją zbiorową m.in. do Jeleniej Góry, Gryfowa Śląskiego, Lubania i Zgorzelca.

Rysunek 7. Struktura funkcjonalno-przestrzenna, obszary chronione, sieć drogowa. Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Olszyna na lata 2021 - 2025

Wśród najważniejszych kierunków działań należy wskazać:

- **Transport zbiorowy kolejowy i autobusowy** - przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 274, która wzmacnia powiązania Olszyny z większymi ośrodkami Dolnego Śląska. Ważne jest dalsze wykorzystywanie potencjału kolei regionalnej oraz poprawa dostępności do przystanków i stacji, w tym dla mieszkańców sołectw. Uzupelnieniem kolei powinny być połączenia autobusowe, umożliwiające codzienne dojazdy do pracy, szkół, usług publicznych i ośrodków ponadlokalnych. W pracach nad strategią mieszkańcy wskazywali, że inwestycje w transport i lepsza dostępność komunikacyjna są warunkiem rozwoju pozostałych obszarów gminy.
- **Transport indywidualny samochodowy** - droga krajowa nr 30 pełni ważną funkcję w obsłudze ruchu lokalnego i ponadlokalnego. Zapewnia dobre połączenie z Lubaniem, Gryfowem Śląskim, Jelenią Górą i Zgorzelcem, a

jednocześnie generuje wyzwania związane z bezpieczeństwem, hałasem i ruchem tranzytowym. Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje, że klimat akustyczny gminy kształtowany jest w dużej mierze przez ruch pojazdów na DK30, a badania w Biedrzychowicach, Olszynie i Olszynie Dolnej wykazały przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu przy części obiektów chronionych.

- **Mobilność piesza i rowerowa** - ważnym kierunkiem rozwoju jest tworzenie bezpiecznych i wygodnych powiązań pieszych oraz rowerowych między Olszyną, sołectwami i terenami atrakcyjnymi przyrodniczo. Już w poprzednio obowiązującym dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Olszyna wskazano potrzebę budowania spójnego systemu tras pieszych i rowerowych oraz powiązań rekreacyjnych między miastem, sołectwami i obszarami przyrodniczymi.

Infrastruktura techniczna

W perspektywie 2030 roku kluczowe znaczenie dla Gminy Olszyna będzie miało utrzymanie i stopniowe rozwijanie infrastruktury technicznej w sposób odpowiadający realnym potrzebom mieszkańców, przedsiębiorców i turystów. Priorytetem nie jest gwałtowne otwieranie nowych terenów zabudowy, lecz poprawa jakości obsługi istniejącej struktury osadniczej, ograniczanie nierówności w dostępie do infrastruktury.

Kluczowe elementy zmian i rozwoju infrastruktury technicznej w Gminie Olszyna obejmują:

- **Sieć wodociągowa** - gmina posiada rozwiniętą sieć wodociągową, której długość według danych Urzędu Miejskiego na koniec 2024 roku wynosiła 56,160 km. W planowaniu rozwoju należy koncentrować się przede wszystkim na utrzymaniu sprawności sieci, ograniczaniu strat wody, modernizacji starszych odcinków oraz zapewnieniu stabilnego zaopatrzenia w wodę dla miasta i sołectw. Na terenie gminy funkcjonują ujęcia wody w Olszynie, Olszynie Dolnej i Grodnicy, dla których ustanowiono strefy ochrony pośredniej.
- **Sieć kanalizacji sanitarnej** - większym wyzwaniem niż dostęp do wodociągu pozostaje dalsze porządkowanie gospodarki ściekowej. Długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła na koniec 2024 roku 44,249 km. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 5 010 mieszkańców, natomiast 1 455 mieszkańców nadal korzystało ze zbiorników bezodpływowych, a 78 z przydomowych oczyszczalni ścieków. Oznacza to potrzebę dalszej rozbudowy sieci tam, gdzie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione, oraz rozwijania rozwiązań indywidualnych lub lokalnych tam, gdzie kanalizacja zbiorcza byłaby zbyt kosztowna.
- **Oczyszczalnię ścieków i gospodarkę ściekową** - odbiór i oczyszczanie ścieków odbywa się w oparciu o sieć kanalizacyjną i oczyszczalnię ścieków. W 2024 roku odebrano 137,6 tys. m³ ścieków z gospodarstw domowych oraz 22,4

tys. m³ od przedsiębiorców i instytucji, a dodatkowo 774 m³ ścieków w ramach wywozu nieczystości płynnych samochodem asenizacyjnym. W kolejnych latach istotna będzie poprawa efektywności systemu oraz analiza możliwości dywersyfikacji sposobów oczyszczania ścieków i miejsca odprowadzania ścieków oczyszczonych.

• **Zaopatrzenie w ciepło** - gmina nie posiada centralnego systemu ogrzewania. System ciepłowniczy ma charakter rozproszony, a mieszkańcy korzystają głównie z indywidualnych źródeł ciepła. W związku z tym jednym z ważnych kierunków działań pozostaje ograniczanie niskiej emisji, wymiana nieefektywnych źródeł ogrzewania, poprawa efektywności energetycznej budynków. Prognoza oddziaływania na środowisko wskazuje, że mimo poprawy jakości powietrza głównym problemem nadal pozostaje emisja niska związana z ogrzewaniem budynków opałem niskiej jakości.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Poniższe zasady kształtowania przestrzeni Gminy Olszyna wskazują najważniejsze kierunki, którymi powinny kierować się organy gminy przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozwoju przestrzennego.

Ustalenia zawarte w Strategii mają charakter ogólny - ich doprecyzowanie powinno następować w aktach planowania przestrzennego, przede wszystkim w planie ogólnym gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Polityka przestrzenna Gminy Olszyna powinna chronić najważniejsze zasoby przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią jedną z podstaw rozwoju gminy. Szczególne znaczenie ma zachowanie terenów otwartych, lasów, dolin rzecznych, zadrzewień śródpolnych, ciągów widokowych oraz terenów o wysokiej wartości przyrodniczej.

W dokumentach planistycznych należy chronić obszary korytarzy ekologicznych wskazanych w dokumentach wojewódzkich i lokalnych opracowaniach planistycznych. W miarę możliwości powinny być one zabezpieczane przed zabudową ciągłą, grodzeniem oraz lokalizacją infrastruktury, która mogłaby przerywać powiązania przyrodnicze. Wskazane jest także wzmacnianie tych powiązań przez zalesienia, zadrzewienia oraz utrzymywanie zieleni wzdłuż cieków, rowów, dróg i granic pól.

Rozwój przestrzenny powinien ograniczać zabudowę dolin rzecznych, w szczególności doliny Kwisy oraz dolin mniejszych cieków. Należy chronić brzegi rzek przed zabudową, grodzeniem, osuszaniem i niszczeniem roślinności, tak aby zachować ich funkcję przyrodniczą.

Ważne jest także uwzględnianie zagrożeń powodziowych w lokalnej polityce przestrzennej. W dokumentach planistycznych należy również ograniczać odpływ wód opadowych i roztopowych oraz zwiększać ich lokalną retencję i infiltrację. W zależności od lokalnych warunków należy wykorzystywać rozwiązania takie jak doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencyjne oraz inne rozwiązania pozwalające na zatrzymywanie wody możliwie blisko miejsca opadu.

W kształtowaniu struktury przestrzennej gminy oraz przy określaniu przeznaczenia terenów należy wspierać rozwiązania zwiększające naturalną retencję oraz ograniczające skutki suszy i gwałtownych opadów. W szczególności należy:

- umożliwiać lokalizowanie zbiorników małej retencji w bezpośrednim sąsiedztwie cieków oraz w lokalnych obniżeniach terenu;
- wspierać renaturalizację koryt cieków i ich brzegów oraz rozwiązania spowalniające spływ wody, w tym odtwarzanie naturalnych zakoli i meandrów;
- utrzymywać tereny podmokłe w użytkowaniu rolniczym w sposób pozwalający zachować ich funkcje retencyjne i przyrodnicze;
- wspierać odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych terenów retencyjnych;
- ograniczać i kontrolować spływ powierzchniowy, w tym poprzez rozwiązania retencji skokowej oraz przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesienie.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej

Polityka przestrzenna gminy powinna wzmacniać ochronę dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków, historycznych układów miejscowości, zespołów pałacowo-parkowych, obiektów sakralnych. Dziedzictwo to powinno być traktowane nie tylko jako zasób wymagający ochrony, ale również jako element budowania rozpoznawalności i atrakcyjności turystycznej Olszyny.

W gminnych dokumentach planistycznych należy wskazywać obiekty i obszary, które powinny być objęte właściwą formą ochrony, w tym wpisem do rejestru zabytków, ujęciem w ewidencji zabytków lub ochroną poprzez ustalenia planistyczne. Dotyczy to zarówno pojedynczych obiektów, jak i większych układów przestrzennych.

W gminnym programie opieki nad zabytkami należy uwzględniać założenia dokumentów wojewódzkich dotyczących ochrony zabytków. Pozwoli to lepiej koordynować działania lokalne z polityką wojewódzką i zwiększyć szanse na pozyskiwanie środków na prace konserwatorskie i udostępnianie dziedzictwa mieszkańcom oraz turystom.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Rozwój przestrzenny Gminy Olszyna powinien opierać się przede wszystkim na porządkowaniu i uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej. Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna być lokalizowana głównie w powiązaniu z istniejącymi miejscowościami, drogami, infrastrukturą techniczną. Należy ograniczać rozpraszanie

zabudowy, szczególnie na terenach otwartych, rolnych, krajobrazowo cennych oraz w sąsiedztwie dolin rzecznych i korytarzy ekologicznych.

Przy wyznaczaniu nowych terenów zabudowy należy chronić tereny otwarte o największych walorach widokowych, w szczególności obszary predysponowane do rozwoju szlaków turystycznych. Należy również ograniczać lokalizację nowej zabudowy, w tym turystycznej i rekreacyjnej, na obszarach o ekspozycji północnej, osuwiskowych, zalewowych i inwersyjnych, z uwzględnieniem szczegółowych uwarunkowań i ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych.

Nowa zabudowa powinna być kształtowana w sposób spójny z charakterem miasta Olszyna i poszczególnych sołectw. Należy uspołnić zasady dotyczące estetyki nowych inwestycji, w tym zabudowy mieszkaniowej, usługowej i turystycznej. Ważne jest zachowanie charakteru historycznych układów miejscowości oraz unikanie zabudowy, która prowadziłaby do utraty lokalnej tożsamości przestrzennej.

Jednocześnie gmina powinna tworzyć warunki do osiedlania się nowych mieszkańców i stopniowo zwiększać dostępność terenów pod zabudowę mieszkaniową. Nowe tereny mieszkaniowe powinny być wyznaczane przede wszystkim jako uzupełnienie istniejącej struktury osadniczej, w miejscach dobrze skomunikowanych i możliwych do obsługi infrastrukturą techniczną, z uwzględnieniem ochrony gruntów rolnych o wysokiej wartości produkcyjnej.

W odpowiedzi na potrzeby mieszkaniowe i gospodarcze gmina powinna podejmować działania służące zwiększaniu dostępności terenów możliwych do przeznaczenia pod zabudowę. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych powinna dotyczyć w pierwszej kolejności terenów o niższej przydatności rolniczej, dobrze powiązanych z istniejącą zabudową, układem drogowym i infrastrukturą techniczną.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

W polityce przestrzennej gminy nie wskazuje się potrzeby tworzenia rozległych terenów pod handel wielkopowierzchniowy. Ewentualne nowe obiekty handlowe powinny być lokalizowane w sposób, który nie osłabia funkcji centrum Olszyny, nie generuje nadmiernego ruchu samochodowego i nie prowadzi do degradacji krajobrazu.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Kluczowe inwestycje celu publicznego powinny być lokalizowane w sposób wzmacniający spójność przestrzenną gminy i poprawiający dostęp mieszkańców do

usług. Dotyczy to w szczególności infrastruktury edukacyjnej, zdrowotnej, opiekuńczej, sportowej, rekreacyjnej oraz infrastruktury technicznej.

Ważnym kierunkiem jest także rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w powiązaniu z walorami przyrodniczymi gminy, szczególnie w rejonie Kwisy, Jeziora Leśniańskiego, Jeziora Złotnickiego oraz obiektów dziedzictwa kulturowego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

System komunikacyjny gminy powinien wzmacniać powiązania między miastem Olszyna, sołectwami oraz ośrodkami ponadlokalnymi. W planowaniu przestrzennym należy uwzględnić znaczenie drogi krajowej nr 30 jako korytarza regionalnego oraz linii kolejowej nr 274 jako ważnego elementu dostępności komunikacyjnej.

Należy dążyć do poprawy bezpieczeństwa i standardu dróg, ale jednocześnie ograniczać negatywne skutki ruchu samochodowego, zwłaszcza hałas. Istotnym kierunkiem jest rozwój tras pieszych, rowerowych oraz ich powiązanie z terenami zielonymi. Należy integrować szlaki wodne z trasami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu, z uwzględnieniem sezonowej zmienności poziomu wód. Lokalny system szlaków powinien być rozwijany w powiązaniu z regionalnymi szlakami turystycznymi oraz zasobami przyrodniczymi i kulturowymi gminy.

W planowaniu systemu transportowego należy rozwijać węzły i miejsca przesiadkowe komunikacji zbiorowej oraz zapewniać ich dobre powiązanie z siecią tras pieszych, rowerowych i szlaków turystycznych przebiegających przez gminę. Pozwoli to łączyć funkcję codziennych dojazdów mieszkańców z dostępnością turystyczną i rekreacyjną gminy.

W zakresie infrastruktury technicznej należy wspierać modernizację i rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i telekomunikacyjnej. Szczególne znaczenie ma dalsze porządkowanie gospodarki ściekowej, rozwój sieci kanalizacyjnej tam, gdzie jest to uzasadnione, oraz dywersyfikacja sposobów oczyszczania ścieków na terenach, gdzie rozwiązania zbiorcze są trudne lub kosztowne.

W zakresie infrastruktury cyfrowej należy wspierać rozwój sieci informatycznych, zwłaszcza na obszarach, gdzie dostęp do usług telekomunikacyjnych lub Internetu o odpowiedniej przepustowości jest niewystarczający.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Rozwój odnawialnych źródeł energii powinien być prowadzony z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, krajobrazowych i przestrzennych Gminy Olszyna oraz ustaleń i rekomendacji wynikających z opracowań wojewódzkich dotyczących lokalizacji wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych i energetyki wiatrowej.

W przypadku **wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych** należy uwzględnić, że znaczna część obszaru gminy została wskazana w „Studium uwarunkowań dla lokalizacji wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych na Dolnym Śląsku” jako obszar o **wysokiej lub średniej potencjalnej konfliktowości**. Na obszarach wysokiej konfliktowości lokalizacja wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych, w szczególności o powierzchni przekraczającej 0,5 ha, powinna być co do zasady ograniczana, a na obszarach średniej konfliktowości każdorazowo poprzedzona szczegółową analizą uwarunkowań krajobrazowych, przyrodniczych i przestrzennych.

Preferowane powinny być instalacje fotowoltaiczne lokalizowane na dachach budynków, terenach już przekształconych, nieużytkach oraz innych obszarach o niskiej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i rolniczej, w sposób niepowodujący konfliktów z funkcją mieszkaniową, turystyczną i rolniczą.

W przypadku **energetyki wiatrowej** należy uwzględnić ustalenia „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”, zgodnie z którym znaczna część Gminy Olszyna znajduje się w obszarach zakwalifikowanych jako lokalizacje wysokiego ryzyka. Rozwój energetyki wiatrowej na tych obszarach nie powinien być przewidywany. Ewentualne lokalizacje poza tymi obszarami powinny być rozpatrywane indywidualnie, z uwzględnieniem ochrony krajobrazu, przyrody, zabudowy mieszkaniowej i funkcji turystycznych.

Jednocześnie gmina będzie wspierać rozwój energetyki rozproszonej, poprawę efektywności energetycznej i odnawialne źródła energii w skali dostosowanej do lokalnych warunków, w szczególności na budynkach publicznych, obiektach usługowych i terenach już przekształconych.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko powinny być lokalizowane w sposób minimalizujący ryzyko konfliktów z funkcją mieszkaniową, turystyczną i krajobrazową. Szczególnej ostrożności wymagają inwestycje mogące wpływać na doliny rzeczne, korytarze ekologiczne, tereny leśne, obszary chronione, historyczne układy miejscowości oraz tereny o wysokiej atrakcyjności turystycznej.

Przy planowaniu zabudowy i zagospodarowania terenów należy zachowywać odpowiednie, bezpieczne odległości od zakładów o dużym oraz zwiększonym ryzyku

wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz ustaleniami dokumentów wojewódzkich.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna w Gminie Olszyna pełni ważną funkcję gospodarczą, krajobrazową i przyrodniczą. Gmina ma charakter miejsko-wiejski, a jej miejscowości wiejskie zachowały w dużej mierze układ łańcuchówek, z zabudową rozwiniętą wzdłuż głównych dróg i polami po obu stronach. W miejscowościach położonych nad Jeziorem Leśniańskim i Złotnickim silniej zaznacza się także funkcja turystyczna.

W planowaniu przestrzennym należy ograniczać przeznaczanie zwartych kompleksów gruntów rolnych na cele mieszkaniowe i usługowe. Nowa zabudowa powinna w pierwszej kolejności uzupełniać istniejące układy osadnicze, a nie rozwijać się w oderwaniu od zabudowy już istniejącej. Pozwoli to chronić otwarte tereny rolne, ograniczyć koszty infrastruktury i zachować charakter krajobrazu gminy.

W przypadku przeznaczania gruntów rolnych na inne funkcje należy w pierwszej kolejności wykorzystywać tereny o niższej przydatności rolniczej oraz obszary już przekształcone lub dobrze powiązane z istniejącą infrastrukturą. Należy chronić grunty rolne, doliny cieków, tereny podmokłe, zadrzewienia śródpolne i zieleń wzdłuż dróg oraz rowów, ponieważ tworzą one lokalną sieć powiązań przyrodniczych.

Działalność rolnicza powinna być prowadzona w sposób ograniczający negatywny wpływ na środowisko, zwłaszcza na gleby, wody powierzchniowe i podziemne. Ważne jest utrzymanie roślinności przy ciekach, ochrona naturalnych obniżzeń terenu i zachowanie terenów, które wspierają retencję wody. Ma to znaczenie szczególnie w kontekście zagrożeń powodziowych występujących wzdłuż Olszówki oraz potrzeby adaptacji do zmian klimatu.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych, obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń

Obszary zdegradowane i objęte rewitalizacją powinny być traktowane jako ważna rezerwa rozwojowa Gminy Olszyna. Ich przekształcanie powinno służyć nie tylko poprawie wyglądu przestrzeni, ale przede wszystkim rozwiązywaniu problemów społecznych. Zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030 obszar rewitalizacji obejmuje 107,23 ha, czyli 2,27% powierzchni gminy, i zamieszkuje go 1 801 osób, czyli 29,34% mieszkańców gminy.

Działania na tych obszarach powinny koncentrować się przede wszystkim na ponownym wykorzystaniu istniejących budynków i terenów, szczególnie takich, które utraciły swoje pierwotne funkcje albo pozostają niewystarczająco wykorzystane. Ważne jest, aby zamiast zajmowania nowych terenów otwartych, w pierwszej kolejności adaptować i modernizować obiekty już istniejące, w tym budynki publiczne, pustostany, zdegradowane przestrzenie wspólne oraz tereny wymagające uporządkowania.

Priorytetem powinno być tworzenie miejsc służących mieszkańcom: przestrzeni spotkań, aktywności społecznej, wsparcia organizacji pozarządowych, integracji międzypokoleniowej, edukacji, kultury. Program rewitalizacji wskazuje m.in. potrzebę tworzenia inkubatora przedsiębiorczości, kuźni inicjatyw, mieszkań chronionych i wspomaganych, centrum aktywności społecznej oraz modernizacji obiektów publicznych i świetlic.

Na obszarach zdegradowanych należy poprawiać jakość przestrzeni publicznych, stan techniczny budynków, dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz estetykę otoczenia. Dotyczy to zarówno centrum Olszyny, jak i wybranych miejsc w sołectwach. Szczególne znaczenie mają działania ograniczające bariery architektoniczne.

W ramach działań rewitalizacyjnych należy również wykorzystywać potencjał turystyczny obszarów zdegradowanych, w szczególności poprzez nadawanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom posiadającym walory historyczne, kulturowe lub krajobrazowe oraz ich powiązanie z ofertą turystyczną gminy.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

W planowaniu rozwoju przestrzennego Gminy Olszyna należy uwzględniać inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Do inwestycji i zamierzeń istotnych z punktu widzenia rozwoju gminy i jej powiązań z otoczeniem należą:

1. **K142 – Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich;**
2. **K216 – Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Olszyna – etap II oraz etap III;**
3. **K95 – Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlewni górnej Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem miejscowości Mirsk – Gryfów Śląski – Leśna – Lubań – Nowogrodziec, obejmująca opracowanie wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz z dokumentacją projektową dla wariantu rekomendowanego;**

4. **K162 – Budowa gazociągu Jeleniów – Dziwiszów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego, w tym włączeniami do gazociągu w miejscowościach Gryfów Śląski, Leśna i Lwówek Śląski;**
5. **KW4 – Rewitalizacja linii kolejowej nr 274 na odcinku Jelenia Góra – Zgorzelec wraz z łącznicą kolejową linii nr 778 – etap I;**
6. **inwestycje liniowe towarzyszące zagospodarowaniu złóż gazu ziemnego;**
7. **budowa gazociągów systemowych relacji Leśna – punkt włączeniowy do gazociągu Jeleniów – Dziwiszów;**
8. **modernizacja lub przebudowa linii elektroenergetycznej 110 kV Mikułowa – Bartoszówka – Pilchowice – Cieplice.**

Inwestycje te powinny być uwzględniane w dokumentach planistycznych gminy oraz przy podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem ich ponadlokalnego charakteru.

Analiza SWOT

Analiza SWOT (Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats) porządkuje najważniejsze czynniki rozwojowe: **mocne i słabe strony** (to, co jest „wewnątrz” gminy i na co mamy wpływ) oraz **szanse i zagrożenia** (to, co pochodzi z otoczenia i na co wpływ mamy ograniczony). Poniższą tabelę zbudowaliśmy na podstawie analizy transkrypcji wywiadu grupowego z radnymi, zebranych opinii o mocnych stronach gminy podczas Narady Obywatelskiej oraz przeglądu danych zastanych uzyskanych od Urzędu Gminy.

Mocne strony

- **Walory przyrodnicze i krajobrazowe:** tereny zielone, bliskość fauny i flory, jeziora, poczucie „kameralności”, brak tłumów, spokój.
- **Położenie i dostępność transportowa:** przebieg drogi krajowej, rozwijająca się kolej w regionie.
- **Dobra jakość infrastruktury drogowej:** wyremontowane drogi.
- **Brak przemysłu o wysokiej uciążliwości:** zachowany spokojny charakter gminy i dobre warunki środowiskowe stanowią atut z punktu widzenia jakości życia, turystyki.
- **Kapitał społeczny:** aktywni mieszkańcy sołectw, wspólnota sąsiedzka, poczucie tożsamości.
- **Dostępne i funkcjonalne przestrzenie do działań kulturalnych i społecznych** – świetlice w sołectwach.
- **Silne zasoby w edukacji i sporcie młodzieżowym** (m.in. szkoły, aktywna młodzież/dzieci uprawiające sport).
- **Dziedzictwo i zabytki:** konkretne obiekty (np. kościół, cmentarz).

Słabe strony

- **Demografia:** starzenie się, niski przyrost, zmniejszająca się grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym, co stanowi ryzyko dla rynku pracy.
- **Ograniczona baza inwestycyjna:** wskazywana niewystarczająca dostępność terenów inwestycyjnych i wyzwania w przyciąganiu inwestorów.
- **Niska zamożność i niski poziom przedsiębiorczości** - również sygnalizowane zjawisko niepodejmowania pracy przez część mieszkańców. Niski poziom innowacyjności lokalnych przedsiębiorstw.
- **Ograniczenia budżetowe (ograniczone wpływy z podatków - niska liczba mieszkańców)**, które przekładają się na niższą gotowość do ponoszenia wkładów własnych w dużych naborach na środki zewnętrzne.
- **Niewystarczająca promocja na zewnątrz i brak własnego produktu turystycznego.**
- **Nierównomierny dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.**
- **Wysoka skala problemów społecznych na terenach objętych rewitalizacją** - duża liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta, nasilone zjawiska przemocy i interwencji społecznych, uzależnienia.

Szanse

- **Rozwój kolei regionalnej** - szansa na lepszą dostępność dla mieszkańców i turystów oraz ograniczenie wykluczenia transportowego.
- **Zamiana walorów przyrodniczych i dziedzictwa w przewagę gospodarczą.**
- **Powrót do ambicji przemysłowych:** uporządkowanie terenów pod działalność, aktywna obsługa inwestora, wykorzystanie położenia blisko granic i głównych tras.
- **Oferta dla młodych skupiona na podstawowych usługach:** niskie ceny ziemi i nieruchomości, oferta sportowa, dobrej jakości edukacja, działania przyciągające rodziny i osoby pracujące zdalnie.
- **Potencjał rozwoju infrastruktury rowerowej.**
- **Trend ekoturystyki (slow turystyka).**
- **Aktywna współpraca regionalna i międzynarodowa.**

Zagrożenia

- **Utrwalanie się trendów demograficznych:** odpływ młodych, starzenie się, kurcząca się baza podatkowa i presja na usługi opiekuńcze.
- **Czynniki zewnętrzne i niestabilność finansowania:** ograniczona przewidywalność programów skierowanych do samorządów, co utrudnia długofalowe inwestycje.
- **Ryzyka klimatyczne:** susze i powodzie jako zagrożenie dla infrastruktury, rolnictwa i bezpieczeństwa mieszkańców.
- **Ryzyko znikających korzyści z infrastruktury ponadlokalnej:** ruch tranzytowy bez przełożenia na lokalną gospodarkę.
- **Utrzymywanie się bierności zawodowej i emigracja zarobkowa:** odpływ kompetencji, słabszy lokalny popyt, mniejsza przedsiębiorczość.

Wizja rozwoju

Olszyna w 2030 roku jest gminą dobrego życia - miejscem, w którym chce się mieszkać, pracować i zostać na dłużej.

Tworzymy zintegrowaną i życzliwą wspólnotę, w której mieszkańcy są w centrum decyzji, a urząd działa profesjonalnie, otwarcie i w stałym dialogu z ludźmi.

Wykorzystujemy wyjątkowe walory przyrodnicze oraz sąsiedztwo jezior, dbając o środowisko i ład przestrzenny, dzięki czemu gmina jest atrakcyjna turystycznie i rozpoznawalna swoją tożsamością oraz historią.

Równolegle budujemy nowoczesną, lokalną gospodarkę - wracamy do ambicji produkcyjnych i tworzymy warunki do pracy, przedsiębiorczości i nowych pomysłów, szczególnie z myślą o młodych, których przyciągamy i wspieramy.

Olszyna chce rozwijać się mądrze i odważnie: zachować swoją kameralność, a jednocześnie korzystać z aktywności mieszkańców, dobrego usytuowania na mapie Polski i ewolucyjnie się rozwijać.

Wizja rozwoju Gminy Olszyna została wypracowana podczas narady obywatelskiej z udziałem mieszkanki i mieszkańców. Uczestnicy rozmawiali o tym, jaka powinna być gmina w przyszłości, jakie wartości warto wzmacniać oraz jakie kierunki rozwoju są najważniejsze z perspektywy lokalnej społeczności. Dzięki temu wizja nie jest wyłącznie eksperckim zapisem, ale odwołuje się do potrzeb i aspiracji osób mieszkających w gminie.

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.

Obszar 1: Bezpieczna przyszłość - gospodarka lokalna oparta o nasze prawdziwe potencjały

Silna gospodarka lokalna daje mieszkańcom stabilne miejsca pracy, a gminie - dochody potrzebne do rozwoju usług publicznych. W Olszynie kluczowe jest połączenie spokoju i jakości życia z realnymi perspektywami zarobkowania na miejscu, tak aby młodzi ludzie chcieli tu zostać lub wrócić. Ten obszar porządkuje działania na rzecz przedsiębiorczości, inwestycji, turystyki i nowoczesnych form pracy, tak aby potencjały gminy przekładały się na konkretne korzyści dla mieszkańców.

Cel strategiczny 1: Do 2030 roku Olszyna wzmocni lokalną gospodarkę tak, aby powstawało więcej stabilnych miejsc pracy, a gmina stała się atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności i inwestowania.

Kierunki działań:

1. Zwiększymy gotowość inwestycyjną gminy poprzez przygotowanie i aktywną promocję dostępnych terenów oraz jasny, szybki proces obsługi inwestora.
2. Wzmocnimy lokalną przedsiębiorczość (w tym mikroprzedsiębiorstwa) poprzez doradztwo (także skupione na wsparciu w pozyskiwaniu środków zewnętrznych) i sieciowanie lokalnych firm.
3. Wspólnie z lokalnymi usługodawcami zbudujemy produkt turystyczny Olszyny, który umożliwi wydłużenie sezonu i połączy najlepsze co ma do zaoferowania nasza miejscowość, czyli przyrodę, dziedzictwo i ofertę rzemieślniczych usług. Szczególną uwagę skierujemy na rozwój turystyki niszowej, w tym rowerowej, przyrodniczej, sportowej i senioralnej, wykorzystując walory krajobrazowe gminy, rozwijane trasy oraz miejsca aktywnego wypoczynku.
4. Zwiększymy liczbę i jakość miejsc pracy poprzez współpracę z pracodawcami, rozwój kompetencji oraz wspieranie ścieżek wejścia młodych na rynek pracy, w tym także przez doradztwo zawodowe.

5. Rozwiniemy gospodarkę opartą o lokalne zasoby (m.in. produkcja, rzemiosło, przetwórstwo, drobne usługi), tak aby więcej wartości zostawało w gminie.
6. Zwiększymy zdolność gminy i partnerów do pozyskiwania środków zewnętrznych na przedsięwzięcia rozwojowe.
7. Będziemy konsekwentnie budować rozpoznawalność i markę Olszyny, promując gminę jako dobre miejsce do życia, odwiedzania i inwestowania. W komunikacji będziemy wykorzystywać jej charakterystyczne atuty: położenie blisko granic Czech i Niemiec oraz ważnych tras komunikacyjnych, walory przyrodnicze, kameralny charakter oraz spokojne warunki życia.

Oczekiwane rezultaty:

Wskaźnik strategiczny	Kierunek zmiany
Liczba miejsc pracy na terenie gminy	zwiększenie
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych	zwiększenie
Liczba przedsiębiorców korzystających z doradztwa, sieciowania lub innych form wsparcia organizowanych lub współorganizowanych przez gminę	zwiększenie
Udział mieszkańców pracujących na miejscu lub w bliskim otoczeniu	zwiększenie
Liczba odwiedzających / ruch turystyczny	zwiększenie
Dostępność terenów i obiektów pod działalność gospodarczą (oferta inwestycyjna)	zwiększenie
Dochody własne gminy związane z aktywnością gospodarczą	Zwiększenie
Średni czas załatwienia spraw administracyjnych przez przedsiębiorców	Zmniejszenie
Liczbę mikroprzedsiębiorstw, które kończą działalność w pierwszych 2-3 latach	Zmniejszenie

Obszar 2: Miejsce - celebруемy, chronimy i rozwijamy unikalne połączenie krajobrazu, przyrody i kameralnych miejscowości Gminy Olszyna

Tożsamość Olszyny buduje: krajobraz, zieleń, bliskość jezior, architektura i kameralna skala miasta oraz sołectw. Ten kapitał jest jednocześnie wrażliwy - wymaga zadbania o ład przestrzenny, dbałości o środowisko i świadomych decyzji inwestycyjnych, aby nie utracić tego, co stanowi przewagę gminy. Rozwój oparty o jakość przestrzeni publicznych, ochronę przyrody i spójność osadniczą poprawia codzienne życie mieszkańców i wzmacnia atrakcyjność turystyczną.

Cel strategiczny 2: Do 2030 roku Olszyna wzmocni ład przestrzenny i jakość przestrzeni, skuteczniej ochroni środowisko i krajobraz oraz stworzy bardziej spójne, zadbane i funkcjonalne centrum i sołectwa.

Kierunki działań:

1. Będziemy realizować nowe nasadzenia i porządkować zieleń w przestrzeniach publicznych, m.in. poprzez zazielenienie parkingu przy urzędzie oraz uporządkowanie terenu wokół amfiteatru.
2. Będziemy tworzyć ścieżki edukacyjne w lasach oraz miejsca odpoczynku dla mieszkańców i turystów, wykorzystując walory przyrodnicze gminy. Będziemy także rozwijać spójny system tras pieszych i rowerowych oraz połączeń rekreacyjnych między miastem, sołectwami i terenami atrakcyjnymi przyrodniczo, wspierając tym samym aktywną mobilność.
3. Będziemy wprowadzać rozwiązania sprzyjające środowisku w przestrzeni publicznej, takie jak zielone ściany, ogrody społeczne czy lokalne inicjatywy związane z zazielenianiem miejscowości.
4. Będziemy dbać o czystość i estetykę gminy, w tym o właściwe utrzymanie terenów wspólnych, ograniczanie zaśmiecania oraz poprawę standardów porządkowych w przestrzeni publicznej. Będziemy również zachęcać mieszkańców do dbania o swoje najbliższe otoczenie, m.in. poprzez inicjatywy promujące zadbane posesje i ogrody.
5. Będziemy chronić i lepiej eksponować lokalne dziedzictwo oraz charakterystyczną zabudowę, w szczególności obiekty historyczne, wykorzystując je do budowania tożsamości i rozpoznawalności gminy.
6. Będziemy kontynuować rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym dywersyfikować sposobów oczyszczania ścieków tam, gdzie jest to uzasadnione środowiskowo, technicznie i finansowo.

Oczekiwane rezultaty:

Wskaźnik strategiczny	Kierunek zmiany
Udział obszarów objętych uporządkowanymi zasadami planistycznymi/standardami zagospodarowania	zwiększenie
Ocena jakości przestrzeni publicznych przez użytkowników	zwiększenie
Powierzchnia i dostępność terenów zielonych oraz rekreacyjnych w zasięgu mieszkańców	zwiększenie
Liczba i spójność połączeń pieszo-rowerowych oraz tras rekreacyjnych	zwiększenie
Skala problemów porządkowych w przestrzeni publicznej	zmniejszenie
Liczba obiektów dziedzictwa objętych działaniami ochrony, rewitalizacji lub udostępnienia	zwiększenie

Obszar 3: Wspólnota - zintegrowana i aktywna społeczność dbająca o swoją gminę

Rozwój gminy opiera się nie tylko na inwestycjach, ale przede wszystkim na ludziach: relacjach sąsiedzkich, zaufaniu i gotowości do współpracy. Olszyna ma silny potencjał wspólnotowy - aktywne sołectwa, poczucie przynależności i życzliwy klimat społeczny - który warto wzmacniać i przekładać na współodpowiedzialność za sprawy lokalne. Ten obszar porządkuje działania na rzecz integracji, włączania różnych grup mieszkańców (w tym młodych), budowania tożsamości i rozwijania aktywności obywatelskiej.

Cel strategiczny 3 - do 2030 roku Olszyna wzmocni spójność społeczną i aktywność mieszkańców tak, aby więcej osób współtworzyło życie gminy, a oferta społeczna docierała do tych, którzy najbardziej ich potrzebują.

Kierunki działań:

1. Zwiększymy udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji lokalnych i planowaniu rozwoju poprzez stałe, czytelne i różnorodne formy konsultacji.
2. Wzmocnimy wspólnoty sołeckie i sąsiedzkie, rozwijając lokalne działania integrujące mieszkańców w różnych częściach gminy.
3. Zbudujemy trwałą ofertę dla dzieci i młodych mieszkańców, obejmującą możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, udziału w zajęciach dodatkowych oraz mechanizmy włączania młodych osób w sprawy gminy (partycypacja, wolontariat, projekty młodzieżowe), tak aby gmina była dla nich atrakcyjnym miejscem do życia, rozwoju i pozostania na dłużej.
4. Zwiększymy dostępność działań kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych jako narzędzi integracji, profilaktyki i budowania zdrowego stylu życia.
5. Będziemy budować lokalną tożsamość i dumę z miejsca poprzez pracę na historii, dziedzictwie, współczesnych osiągnięciach i aktywnościach społeczności, w tym przez stworzenie mapy miejsc ważnych dla mieszkańców, miejsc spotkań i lokalnych wspomnień.
6. Rozwiniemy partnerstwa z organizacjami społecznymi i nieformalnymi grupami mieszkańców, aby wspólnie realizować cele Strategii i zwiększać skuteczność działań.

Oczekiwane rezultaty:

Wskaźnik strategiczny	Kierunek zmiany
Frekwencja i liczba uczestników działań partycypacyjnych	zwiększenie
Liczba oddolnych inicjatyw lokalnych i projektów realizowanych w sołectwach	zwiększenie
Udział młodych w działaniach społecznych i projektach gminnych	zwiększenie
Dostępność oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej	zwiększenie
Odsetek mieszkańców deklarujących, że mają możliwość wpływania na sprawy gminy	zwiększenie

Obszar 4: Transparentnie, bezpiecznie i efektywnie zarządzana gmina

Sprawny urząd i przewidywalne zarządzanie są warunkiem realizacji całej Strategii: bez dobrego planowania, finansów i współpracy nawet najlepsze pomysły nie przełożą się na efekty. Ten obszar ma zapewnić, że gmina będzie gotowa na przyszłe wyzwania, będzie skutecznie pozyskiwać środki, zarządzać projektami i utrzymywać stały dialog z mieszkańcami.

Cel strategiczny 4 - Do 2030 roku Olszyna będzie dalej wzmocniać przejrzystość, jakość obsługi i skuteczność zarządzania, tak aby mieszkańcy mieli jeszcze większe zaufanie do instytucji gminy, a sprawy ważne dla rozwoju gminy były realizowane w sposób uporządkowany i zrozumiały.

Kierunki działań:

1. Zwiększymy dostępność i przejrzystość informacji o działaniach gminy, podejmowanych decyzjach, planowanych i realizowanych inwestycjach oraz dostępnych usługach publicznych. Będziemy przekazywać te informacje w sposób prosty i łatwy do znalezienia, m.in. poprzez czytelną stronę internetową gminy, media społecznościowe oraz bezpośrednią komunikację z mieszkańcami.
2. Będziemy usprawniać obsługę mieszkańców i rozwijać usługi cyfrowe, tak aby więcej spraw można było załatwić szybko, w prosty sposób i bez konieczności osobistej wizyty w urzędzie.
3. Zwiększymy stabilność finansową i odporność budżetu poprzez odpowiedzialne planowanie wieloletnie, priorytetyzację zadań oraz aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych.
4. Rozwiniemy współpracę partnerską (z powiatem, województwem, instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi i biznesem) w sprawach ważnych dla mieszkańców, aby skuteczniej rozwiązywać problemy ponad kompetencjami jednej gminy.
5. Będziemy regularnie monitorować realizację Strategii i informować mieszkańców o postępach, pokazując zarówno działania zrealizowane, jak i te, które wymagają dalszej pracy.

Oczekiwane rezultaty:

Wskaźnik strategiczny	Kierunek zmiany
Poziom zaufania mieszkańców do działań urzędu	zwiększenie
Dostępność informacji publicznej i czytelność komunikacji decyzji	zwiększenie
Poziom satysfakcji mieszkańców z obsługi w urzędzie	zwiększenie
Średni czas załatwiania wybranych spraw mieszkańców	zmniejszenie
Skala pozyskanych środków zewnętrznych na rozwój	zwiększenie
Liczba projektów i przedsięwzięć realizowanych wspólnie z partnerami zewnętrznymi	zwiększenie

System realizacji strategii

Strategia Rozwoju Gminy Olszyna będzie wdrażana przede wszystkim przez organy samorządu gminnego, jednostki organizacyjne oraz lokalnych partnerów zaangażowanych w rozwój gminy. Kluczową rolę w jej realizacji będą pełnić **Burmistrz Olszyny oraz Rada Miejska w Olszynie**, odpowiedzialni za wyznaczanie kierunków działań i podejmowanie decyzji służących osiągnięciu celów strategicznych. Za prowadzenie i koordynację działań odpowiadać będzie również **Urząd Miejski w Olszynie** wraz z jednostkami organizacyjnymi gminy. Istotnym uczestnikiem procesu wdrażania strategii będą także mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, instytucje publiczne oraz inni partnerzy społeczni i gospodarczy działający na terenie gminy i województwa.

Realizacja strategii będzie odbywać się poprzez przygotowanie i prowadzenie przedsięwzięć odpowiadających celom i kierunkom działań zapisanym w dokumencie. Dotyczy to zarówno projektów infrastrukturalnych, jak i działań „miękkich”. Ważnym elementem wdrażania strategii będzie także spójne wykorzystywanie już obowiązujących dokumentów, programów i planów gminnych, które wspierają realizację przyjętych celów rozwojowych.

W przypadku opracowywania dodatkowych dokumentów wykonawczych i programów służących realizacji strategii należy kierować się kilkoma podstawowymi zasadami.

Pierwszą z nich jest **zasada udziału społecznego**, rozumiana jako dążenie do możliwie szerokiego włączania mieszkańców, partnerów społecznych i instytucjonalnych zarówno w przygotowanie, jak i późniejsze wdrażanie działań.

Drugą jest **zasada integracji**, obejmująca z jednej strony wymiar przestrzenny, czyli uwzględnianie współpracy pomiędzy miastem i sołectwami oraz relacji z otoczeniem ponadlokalnym, a z drugiej strony wymiar tematyczny, polegający na łączeniu różnych obszarów polityki rozwoju, tak aby podejmowane przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniały i przynosiły jak największe korzyści dla gminy.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Olszyna będzie opierać się zarówno na środkach własnych gminy, w szczególności pochodzących z budżetu samorządu, jak i na finansowaniu zewnętrznym. Podstawą wdrażania strategii będą coroczne budżety gminy oraz wieloletnie planowanie finansowe, które pozwolą stopniowo realizować najważniejsze przedsięwzięcia rozwojowe. Istotne znaczenie będzie miało również aktywne pozyskiwanie dodatkowych środków na zadania.

Poza budżetem gminy ważnym źródłem finansowania działań strategicznych będą w szczególności środki europejskie dostępne w ramach programów regionalnych, krajowych i ponadlokalnych, w tym mechanizmów powiązanych z realizacją Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz innych instrumentów terytorialnych. Uzupełnieniem będą środki z budżetu samorządu województwa dolnośląskiego, krajowe fundusze publiczne, programy rządowe, fundusze celowe oraz środki pozyskiwane od partnerów zewnętrznych, w tym podmiotów prywatnych i społecznych.

Wdrażanie strategii będzie więc wymagało łączenia różnych źródeł finansowania i elastycznego dopasowywania montażu finansowego do charakteru poszczególnych projektów. Szczególnie ważne będzie przygotowanie gminy do skutecznego aplikowania o środki zewnętrzne oraz zapewnianie wkładu własnego tam, gdzie będzie to niezbędne do realizacji kluczowych przedsięwzięć.

Źródło finansowania	Charakterystyka
Środki własne gminy	Podstawowe źródło finansowania działań samorządu, obejmujące w szczególności wydatki bieżące, wkład własny do projektów oraz realizację części inwestycji i przedsięwzięć lokalnych.
Fundusze europejskie i inne środki zagraniczne	Środki przeznaczone na projekty rozwojowe, społeczne, środowiskowe i infrastrukturalne, dostępne m.in. w ramach programów Unii Europejskiej oraz innych mechanizmów wsparcia zewnętrznego.
Krajowe środki publiczne	Finansowanie pochodzące z budżetu państwa, programów rządowych i funduszy celowych, wspierające realizację inwestycji oraz działań odpowiadających na lokalne potrzeby rozwojowe.
Środki samorządu województwa	Wsparcie przyznawane w ramach programów i instrumentów realizowanych przez samorząd województwa dolnośląskiego, w tym na zadania lokalne i ponadlokalne.

Źródło finansowania	Charakterystyka
Środki prywatne i partnerskie	Finansowanie angażujące podmioty prywatne, przedsiębiorców oraz inne formy współpracy partnerskiej, w tym przedsięwzięcia realizowane wspólnie z partnerami społecznymi i gospodarczymi.

Spójność z dokumentami wyższego rzędu

Cele strategiczne oraz cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku odnoszą się do zidentyfikowanych potrzeb, problemów i potencjałów gminy. Jednocześnie pozostają spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu, w tym z dokumentami krajowymi i wojewódzkimi.

Na poziomie krajowym podstawowym punktem odniesienia jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030). Określa, w jaki sposób państwo, samorządy i partnerzy społeczno-gospodarczy mają współpracować na rzecz rozwoju regionów, wykorzystania lokalnych potencjałów i zmniejszania różnic rozwojowych między terytoriami. Jej celem jest rozwój bardziej zrównoważony przestrzennie, społecznie, gospodarczo i środowiskowo. Obecnie nie została jeszcze przyjęta nowa średniookresowa strategia rozwoju kraju. Trwają prace nad Strategią Rozwoju Polski do 2035 r., która ma pełnić tę funkcję, ale na etapie przygotowywania niniejszej Strategii pozostaje dokumentem procedowanym, a nie uchwalonym. Dlatego w tabeli odniesiono cele Gminy Olszyna do obowiązującej Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Cele Strategii Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku są spójne z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 przede wszystkim w zakresie wzmocnienia lokalnej gospodarki, wykorzystania potencjałów terytorialnych, poprawy jakości przestrzeni, rozwoju kapitału społecznego oraz podnoszenia jakości zarządzania lokalnego. Najsilniejsze powiązania dotyczą celu gospodarczego Olszyny oraz celu związanego z transparentnym i efektywnym zarządzaniem gminą. Brak spójności lub bardzo słaba spójność występuje przy tych kierunkach KSRR, które odnoszą się do specyficznych obszarów interwencji, takich jak miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze czy transformacja profilu gospodarczego Śląska.

Cele szczegółowe i kierunki interwencji KSRR 2030	Cel 1 Olszyny: Bezpieczna przyszłość - gospodarka lokalna	Cel 2 Olszyny: Miejsce - krajobraz, przyroda i przestrzeń	Cel 3 Olszyny: Wspólnota - aktywna społeczność	Cel 4 Olszyny: Transparentnie, bezpiecznie i efektywnie zarządzana gmina
Cel szczegółowy 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym				
1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo	wysoka spójność			
1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast		wysoka spójność		

średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze				
1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska	wysoka spójność			
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych		wysoka spójność	wysoka spójność	
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	wysoka spójność	wysoka spójność		
Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych				
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego			wysoka spójność	
2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym	wysoka spójność			
2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach				
Cel szczegółowy 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie				
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem				wysoka spójność
3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym			wysoka spójność	wysoka spójność
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych				wysoka spójność

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej				
--	--	--	--	--

Na poziomie wojewódzkim podstawowym punktem odniesienia jest **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030**. Dokument określa nadrzędny cel rozwoju województwa jako „harmonijny rozwój regionu i wysoką jakość życia dolnośląskiej społeczności”. W Strategii wojewódzkiej wyznaczono pięć celów strategicznych: efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu, poprawę jakości i dostępności usług publicznych, wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego, odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochronę walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

W czasie opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Olszyna trwały prace nad aktualizacją dokumentu wojewódzkiego, czyli nad **Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+**. Zarząd Województwa Dolnośląskiego przyjął projekt tego dokumentu do konsultacji społecznych w marcu 2024 roku, a w latach 2025-2026 kontynuowano dalsze prace i uzgodnienia nad jego treścią. Dlatego poniższe zestawienie odnosi cele Gminy Olszyna do nadal obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

Tabela przedstawia ocenę spójności celów Strategii Rozwoju Gminy Olszyna do 2030 roku z celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030. Zastosowano dwa poziomy powiązania: **wysoka spójność** oraz **niska spójność**. Puste pole oznacza brak bezpośredniego powiązania albo powiązanie bardzo słabe.

Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030	Cel 1 Olszyny: Bezpieczna przyszłość - gospodarka lokalna	Cel 2 Olszyny: Miejsce - krajobraz, przyroda i przestrzeń	Cel 3 Olszyny: Wspólnota - aktywna społeczność	Cel 4 Olszyny: Transparentnie, bezpiecznie i efektywnie zarządzana gmina
1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu				
1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów	wysoka spójność	niska spójność		
1.2. Wzmocnienie krajowej i europejskiej konkurencyjności regionu i jego marki	wysoka spójność	niska spójność		

1.3. Wzmacnianie innowacyjności, w tym ekoinnowacyjności regionu	niska spójność	niska spójność		
1.4. Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich	niska spójność	wysoka spójność	niska spójność	niska spójność
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych				
2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej	niska spójność	wysoka spójność		niska spójność
2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych		niska spójność	wysoka spójność	niska spójność
2.3. Rozwój i doskonalenie usług publicznych		niska spójność	wysoka spójność	wysoka spójność
3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego				
3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich			wysoka spójność	wysoka spójność
3.2. Wzrost społecznej integracji			wysoka spójność	niska spójność
3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy	wysoka spójność		niska spójność	
3.4. Poprawa efektywności kształcenia	niska spójność		niska spójność	
3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami			niska spójność	
3.6. Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych		wysoka spójność	wysoka spójność	
4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego				

4.1. Poprawa stanu środowiska		wysoka spójność		
4.2. Racjonalne wykorzystanie watorów i zasobów środowiska	niska spójność	wysoka spójność		
4.3. Ochrona przed klęskami żywiołowymi		wysoka spójność		
4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego		niska spójność		niska spójność
4.5. Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego	niska spójność	wysoka spójność	wysoka spójność	
4.6. Rozwój gospodarki cyrkularnej	niska spójność	niska spójność		
5. Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu				
5.1. Rozwój regionalnej sieci transportowej	wysoka spójność	wysoka spójność		niska spójność
5.2. Wzrost dostępności regionalnej infrastruktury informacyjnej o wysokich standardach funkcjonalno-użytkowych			niska spójność	wysoka spójność
5.3. Wspieranie współpracy międzyregionalnej i transgranicznej	wysoka spójność	niska spójność	niska spójność	wysoka spójność

Istotnym punktem odniesienia dla rozwoju Gminy Olszyna jest również „Strategia Rozwoju Sudety 2030”, obejmująca południową i zachodnią część województwa dolnośląskiego. Kierunki rozwoju gminy powinny uwzględniać założenia tego dokumentu, w szczególności w zakresie dostępności transportowej, rozwoju gospodarczego i turystycznego, ochrony środowiska oraz współpracy ponadlokalnej.

Obszary strategicznej interwencji

Obszary strategicznej interwencji (OSI) wskazują te terytoria, wobec których polityka rozwoju powinna być prowadzona w sposób szczególnie ukierunkowany. Oznacza to, że planowane działania nie odnoszą się wyłącznie do całego obszaru gminy w sposób jednolity, ale uwzględniają także jej położenie w szerszych układach: krajowym i regionalnym.

W przypadku Gminy Olszyna znaczenie mają przede wszystkim obszary interwencji określone w dokumentach wojewódzkich i ponadlokalnych, w tym położenie w Sudeckim Obszarze Funkcjonalnym, Przygranicznym Obszarze Funkcjonalnym oraz Aglomeracji Jeleniogórskiej. Na poziomie lokalnym szczególne znaczenie ma natomiast obszar rewitalizacji wyznaczony w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Olszyna na lata 2025-2030.

OSI określone w strategiach krajowych

W Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako krajowe obszary strategicznej interwencji wskazano: gminy zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk oraz Polskę Wschodnią.

Gmina Olszyna nie została zaliczona do krajowych obszarów strategicznej interwencji.

OSI na poziomie regionalnym

Na poziomie wojewódzkim Gmina Olszyna została wskazana w Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030 jako część dwóch obszarów strategicznej interwencji: **obszaru o złej dostępności czasowej do ośrodka wojewódzkiego** oraz **obszaru intensywnej współpracy przygranicznej**. Wynika to z położenia gminy w zachodniej części województwa, w powiecie lubańskim, w sąsiedztwie granicy z Czechami i Niemcami oraz poza bezpośrednim oddziaływaniem Wrocławia jako głównego ośrodka wojewódzkiego.

Obszar o złej dostępności czasowej do ośrodka wojewódzkiego oznacza, że jednym z ważnych wyzwań rozwojowych Olszyny jest poprawa dostępności komunikacyjnej: zarówno w relacji do większych miast regionu, jak i w codziennych dojazdach do pracy, edukacji i ochrony zdrowia. W przypadku Olszyny szczególne znaczenie mają droga krajowa nr 30 oraz linia kolejowa nr 274, które łączą gminę m.in. z Lubaniem, Zgorzelcem, Gryfowem Śląskim i Jelenią Górą.

Obszar intensywnej współpracy przygranicznej wskazuje na potrzebę wykorzystywania położenia Olszyny w pobliżu granicy polsko-czesko-niemieckiej. Dla gminy oznacza to możliwość rozwijania kontaktów gospodarczych, turystycznych, edukacyjnych, kulturalnych z partnerami zagranicznymi oraz sąsiednimi samorządami.

OSI wojewódzkie	Planowane działania
Obszar o złej dostępności czasowej do ośrodka wojewódzkiego	1. Współpraca z samorządem województwa, powiatem i przewoźnikami na rzecz lepszego wykorzystania linii kolejowej nr 274 oraz poprawy dostępności transportu zbiorowego dla mieszkańców miasta i sołectw.
Obszar o złej dostępności czasowej do ośrodka wojewódzkiego	2. Rozwój bezpiecznych powiązań lokalnych: tras pieszych i rowerowych, dojść do przystanków, miejsc przesiadkowych oraz rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo wzdłuż głównych dróg, zwłaszcza DK30.
Obszar intensywnej współpracy przygranicznej	3. Rozwijanie współpracy transgranicznej i ponadlokalnej, w tym wspólnych projektów turystycznych, kulturalnych, edukacyjnych i gospodarczych z partnerami z Czech, Niemiec oraz gminami Aglomeracji Jeleniogórskiej.

